

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Handreiking voor een veilig ontwerp en het veilig bedrijven van kernreactoren (VOBK)

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- **Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?**
 - Initiatiefnemers;
 - De nucleaire sector;
 - NGO's;
 - Burgers.
- **Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?**
 - Initiatiefnemers;
 - De nucleaire sector;
 - NGO's.
- **Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?**

Handreikingen zijn informatieve documenten die de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) voor anderen publiceert. Daarin beschrijft de ANVS hoe over een bepaald onderwerp of een norm gedacht wordt. Hiermee wil de ANVS voorspelbaar en transparant zijn. De Handreiking veilig ontwerp en bedrijven van kerninstallaties (verder genoemd: het VOBK) geeft inzicht in de stand van de techniek van de nucleaire veiligheid voor het ontwerp en de bedrijfsvoering van kerninstallaties. Voor de eerste versie van het VOBK is in 2015 een brede internetconsultatie gehouden, waarbij reacties zijn gegeven door de nucleaire industrie en milieuorganisaties. In 2024 is de herziening gestart met een internetconsultatie om technisch inhoudelijke feedback te verzamelen die kan bijdragen aan de herziening van het VOBK.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

De stand der techniek van de nucleaire veiligheid voor kerninstallaties is steeds in ontwikkeling. Het VOBK laat zien wat de stand der techniek van nucleaire veiligheid is voor kerninstallaties en hoe de ANVS deze gebruikt bij de beoordeling van vergunningaanvragen. In het eerste VOBK van 2015 is het streven opgenomen om eens in de vijf jaar de handreiking VOBK te actualiseren, of vaker als dit nodig is.

In 2023 is een redactionele herziening van de Handreiking gepubliceerd. De Handreiking VOBK 2023 bestaat uit een inleiding en een document met de Dutch Safety Requirements (DSR). In 2024 is een verkenning gestart naar de mogelijke verdere doorontwikkeling van het VOBK op inhoudelijk vlak met onder meer het oog op de nieuwe nucleaire ontwikkelingen. Hiervoor heeft ook een internetconsultatie op het bestaande VOBK plaatsgevonden. De ANVS ontvangt nu graag feedback op de conceptversie van het herziene VOBK 2025.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De ANVS bereidt zich volop voor op de mogelijk toekomstige bouw van nieuwe kerncentrales in Nederland. Hierbij kijkt de ANVS ook naar mogelijke verbeteringen van de huidige beoordelingskaders om de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming te kunnen beoordelen in de daarbij behorende vergunningaanvragen. De ANVS is de herziening van het VOBK gestart na de verkenning van een verdere doorontwikkeling van het VOBK.

De doelen voor de herziening zijn:

- Aanpassen aan de huidige stand van de techniek. Zo zijn de ontwikkelingen op het gebied van nucleaire veiligheid van de afgelopen tijd meegenomen;
- Aansluiten bij internationale standaarden, met name de standaarden zoals deze zijn gedefinieerd door het internationaal atoom agentschap (IAEA);
- Vergroten technologie-onafhankelijkheid, het VOBK geldt bijvoorbeeld nu niet alleen voor kerncentrales maar voor alle kerninstallaties. Dit zorgt er ook voor dat de tekst zoveel mogelijk technologieonafhankelijk is opgesteld;
- Het nieuwe VOBK geeft duidelijkheid over de plek van *IAEA-Requirements* en specifieke verwachtingen in de Nederlandse wet- en regelgeving.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Het VOBK heeft vooral impact op de vergunningverlening van nieuwe kerninstallaties. Het VOBK speelt een rol bij de vergunningverlening voor de vier nieuwe kerncentrales die in de kabinetsplannen zijn genoemd. Dit geldt ook voor de verkenning van de mogelijke bouw van Small Modular Reactors (SMR's) in Nederland. Wijzigingen in het VOBK kunnen invloed hebben op de beoordeling die ten grondslag ligt aan de vergunningverlening.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Het VOBK beschrijft de eisen voor een veilig ontwerp en veilige bedrijfsvoering van kerninstallaties. De evaluatie heeft het volgende opgeleverd:

- Tekst die letterlijk uit internationale standaarden van het IAEA komt, is vervangen door een verwijzing naar de standaard.
- Waar mogelijk is aangesloten op internationale standaarden.
- De handreiking is zoveel mogelijk technologie onafhankelijk gemaakt.
- De handreiking sluit beter aan op het Nederlands wettelijk stelsel.
- De handreiking is aangepast naar de stand van de techniek.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Zonder herziening gaat de bruikbaarheid van het VOBK achteruit, omdat het geen actueel inzicht geeft in de stand van de techniek voor een veilig ontwerp en veilige bedrijfsvoering van kerninstallaties.

Door het VOBK nu te herzien blijft deze bruikbaar voor initiatiefnemers en andere betrokkenen bij de voorbereiding van eventuele nieuwe kerncentrales of andere nucleaire installaties.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het VOBK geeft inzicht in de actuele stand van de techniek van de nucleaire veiligheid voor kerninstallaties. Daarnaast wordt beschreven hoe de ANVS het VOBK gebruikt in haar beoordeling van vergunningaanvragen. De handreiking VOBK biedt ook een referentiekader voor bestaande installaties voor de laatste relevante ontwikkelingen en inzichten op het gebied van de nucleaire veiligheid.

De volgende vragen stellen wij centraal in de consultatie:

1. Zijn er volgens u onderdelen waar het VOBK niet de huidige stand van de techniek beschrijft? Kunt u dit toelichten?
2. Zijn er belangrijke internationale standaarden niet meegenomen bij de herziening van het VOBK? Zo ja, welke?
3. Is het herziene VOBK voldoende technologie onafhankelijk?
4. Mist u onderwerpen binnen het thema nucleaire veiligheid waar de ANVS een eigen interpretatie op moet geven (in aanvulling op internationale standaarden)?
5. Welke mogelijkheden ziet u om de Handreiking voor de toepassing in de praktijk nog duidelijker te maken?

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Niet van toepassing.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Niet van toepassing: het betreft hier een consultatie van een handreiking.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Niet van toepassing.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Niet van toepassing.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Niet van toepassing: het betreft hier een consultatie van een handreiking.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)

Niet van toepassing.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

De conceptversie van het herziene VOBK.

- b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid \(zie antwoord hieronder\)](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));

De nieuwe structuur van het VOBK, met directe verwijzing naar internationale normen, verbetert de uitvoerbaarheid en doelmatigheid. Daarnaast verlaagt het de regeldruk. De ANVS denkt dat de nieuwe aanpak helderder en eenduidiger is. De Handreiking VOBK wordt in het Engels

gepubliceerd, omdat dit de gangbare taal in technische documenten voor nucleaire veiligheid is. Dit vergroot de toepasbaarheid en verkleint het risico op onduidelijkheden of fouten door vertalingen.

De relatie tussen het VOBK en het wettelijk stelsel is in de tekst verduidelijkt. Er wordt daarnaast nog verder door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de ANVS onderzocht, in afstemming met elkaar, of de inhoud van het VOBK een andere juridische vorm moet krijgen. De technische inhoud zal daarmee niet veranderen.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

De wijzing van de methodiek en de inhoud van het VOBK heeft als risico dat er onduidelijkheden ontstaan. Daarom vraagt de ANVS in de consultatie of de handreiking duidelijk is.

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

De ANVS heeft het voornemen om iedere vijf jaar het VOBK te herzien. Maar dat kan zo nodig vaker zijn. De reacties op de consultatie worden door de ANVS verwerkt en in het consultatierapport gepubliceerd.